

Juni

Klimopbremraap

Is dit een orchidee? Nee. Is het eigenlijk wel een plant? Ja. Maar ik zie geen groen! Klopt. De Klimopbremraap is een parasiet en haalt zijn voedsel en water uit het wortelstelsel van een "gastheer". Vandaar dat hij geen bladgroen nodig heeft, hij doet niet aan fotosynthese, waar groene planten, van alg tot sequoia, niet buiten kunnen voor hun levensonderhoud.

Onze plant van de maand woekert op Klimop, vandaar de naam. Dat "brem" stamt van de naam van de Grote bremraap, die bij Bremstruiken te gast gaat, en "raap" slaat op de knol die zich vormt nadat de parasiet bij zijn gastheer is binnengedrongen en waarin beide planten innig met elkaar verbonden raken. Het kan maanden en zelfs jaren duren voordat uit die knol een bloeistengel spruit, die voor de bovengrondse verschijning van de bremraap zorgt.

Overigens, dat u een bremraap zou aanzien voor een orchidee is niet zo vreemd. Weliswaar zijn orchideeën meestal fel gekleurd, maar neem nou het Vogelnestje: eveneens zonder bladgroen en bleekgeel van kleur. Hij redt zich met behulp van schimmels en door bomen af te tappen. Voor hem moet u naar de duinen onder Bergen. Hij is uiterst zeldzaam.

Bremrapen zijn kieskeurig. Elke soort heeft een voorkeur voor één gastheer om op te parasiteren. Er zijn in totaal elf soorten in ons land. In Thijse's Hof hebben we de Walstrobremraap, de Bitterkruidbremraap en de Blauwe bremraap. De blauwe staat in het droge grasland voor het beeld van Thijse en heeft de afgelopen drie jaar, in juni-juli, gebloeid; soms slaat hij zomaar een jaartje over. Hij houdt van de zon, zoals de meeste bremrapen, maar onze Klimopbremraap is nou juist een schaduwplant.

Wat een wonderlijke verschijning is het! Hij lijkt niet eens bladeren te hebben. Des te meer reden om hem aandachtig te beschouwen. In "In de duinen" van E. Heimans en Jac. P. Thijse schrijft een van hen:

"Ga eens heel bedaard een half uurtje bij zo'n geheimzinnige bremraap zitten, kijk die rijkbloeiende stevig opschietende stengel een poosje goed aan, schets hem in uw boekje als ge tekenen kunt, en ook als ge 't niet kunt, dan leert ge 't meteen; betast de beschubde stengel, ruik de helmvormige bloemen, neem de loep er bij te hulp. Onderzoek de kelk, de bloemkroon en de inwendige organen, en terwijl ge bezig zijt, komt er een bij of een hommelt of een grote wesp aanbrommen, die u verklaart, wat ge niet begrijpt."

Tot 1974 was de Klimopbremraap alleen bekend van de Sint-Pietersberg bij Maastricht. Hij groeide daar in een stenige bodem. Later werd hij ontdekt op enkele landgoederen, op of aan de voet van muren. Daarna kwamen de botanische tuinen, de parken en de plantsoenen. Dat was mensenwerk. Ook bij ons is de Klimopbremraap ooit uitgezaaid. Heukels' Flora meldt in zijn laatste editie: "Recent sterk toenemend in het Urbane district" (d.w.z. in stedelijke omgeving).

Mocht u geïnteresseerd zijn, kwekerij CruydtHoeck verkoopt het zaad. Het is zo fijn en licht als stof. De website vermeldt dat de zaden wel twintig jaar hun kiemkracht behouden en dat hun kiemrust pas wordt opgeheven als ze hun gastheer "detecteren". Het is onbekend hoe dit laatste in zijn werk gaat.

Verdroogde bremrapen

Tekst: Rob van Dam

Foto's: Lauran Oomen